

**ÖĞRETMENLERİN KAPSAMLI / GELİŞİMSEL
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA PROGRAMINI
ALGILAMALARI VE DEĞERLENDİRMELERİ***

Yrd. Doç. Dr. Serap NAZLI*

ÖZET

Bu araştırmada, öğretmenlerin kapsamlı / gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma programlarını nasıl algıladıkları ve değerlendirdikleri incelenmiştir.

Araştırma verisi, 2001-2002 eğitim-öğretim yılı Balıkesir ilinde 3 müfredat laboratuvar okulunda çalışan 112 öğretmene uygulanan anket ile elde edildi. Ankete verilen cevapların frekans ve yüzdeleri hesaplandı.

Elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin kapsamlı / gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma programını yararlı ve etkili olarak değerlendirdikleri belirlendi.

Anahtar Kelimeler: Kapsamlı / gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma programı.

**PERCEPTIONS AND EVALUATIONS OF TEACHERS ON
COMPREHENSIVE / DEVELOPMENTAL GUIDANCE AND
PSYCHOLOGICAL COUNSELING PROGRAMS**

ABSTRACT

In this study, it was investigated how teachers perceived and evaluated the comprehensive / developmental guidance and psychological counseling program.

The data were collected, through a questionnaire administered to 112 teachers working at 3 curriculum laboratory schools in Balıkesir, during the year of 2001-2002. The response given to each question were analyzed as frequencies and percentages.

It was identified that teachers found comprehensive / developmental guidance and psychological program effective and useful as a result of data.

7. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

Key Words: Comprehensive / developmental guidance and psychological counseling programs.

GİRİŞ

1908 yılında Frank Parsons'un Boston'da ilk meslek bürosunu kurmasıyla resmen başladığı kabul edilen okul rehberlik alanı, bu yüzyılın sonuna kadar bir çok değişim yaşamıştır. 1920-30'lu yıllardan yirminci yüzyılın ortalarına kadar servis-hizmet modeli, okullarda rehberlik hizmetlerinin örgütlenmesinde kullanılmıştır. Esas olarak liseler için tasarlanmış olan bu model yönlendirme, psikolojik danışma, değerlendirme, havale etme, yerleştirme ve izleme gibi çeşitli rehberlik servisleri ile hizmet vermiştir. 1920'lerden 1960'lara kadar ağırlıklı olarak geleneksel modellerin uygulandığı dönemde okul yöneticileri, öğretmenler ve ebeveynler psikolojik danışmanları eğitim ve öğretimle ilgisi olmayan biri olarak algılamışlardır¹.

1960'ların başında, özellikle 1970'lerde, rehberlik ve psikolojik danışma programı kavramı ortaya çıkmıştır. Bu süreçte psikolojik danışmanın eğitime yardımcılık pozisyonu örgütlenmiş, ardışık, yapılandırılmış, kapsamlı rehberlik programlarına dönüşmüştür². Diğer bir ifade ile pozisyon odaklı çalışmalar, program odaklı çalışmalara dönüşmüştür denilebilir.

Ülkemizde 1950' l i yıllarda, ABD ile kurulan yakın işbirliği sonucunda, okul rehberlik hizmetleri eğitim sistemimize girmiştir. 1950'li yıllarda okul rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesiyle ilgili yoğun çalışmalar

¹ Christopher A. Sink ve Ginger MacDonaid, (1998). "The Status Of Comprehensive Guidance and Counseling in the United States".**Professional School Counseling.2,2**, s.89

² Norman C. Gysbers, Richard T. Lapan ve Bruce A. Jones,(2002), "School Board Policies for Guidance and Counseling: A Call to Action), **Professional School Counseling. 3,5**, s.35

yapılmıştır. 1960'lı yıllarda bu yoğun çalışmalarda bir duraklama olsa da, çeşitli yönetmeliklerde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetinin önemi vurgulanmıştır³⁴⁵⁶. 1970-71 ders yılında ilk okul rehberlik uygulaması başlatılmıştır. Bu okullarda uygulamaları yönlendirmek için yönetmelikler hazırlanmıştır. Örneğin 1619 sayılı Tebliğler Dergisi gibi⁷. 1980'li yıllarda üniversitelerde Psikolojik Danışma ve Rehberlik lisans programlarında bir artış olmuştur. Bu lisans programlarında yapılan araştırmalarda velilerin ve öğrencilerin rehberlik uygulamalarından memnun olmadıkları⁸⁹, öğretmen ve yöneticilerin rehberlik hizmetlerini benimsemediği ve yanlış algıladıkları¹⁰¹¹¹²¹³¹⁴¹⁵ belirlenmiştir.

Bu tepkiler eğitim sistemimizde yalnızca rehberlik boyutunda değil, öğretim ve yönetim boyutlarında da yapılmıştır. 1980'li yıllardan itibaren ülkemizde "yeniden yapılandırma" ihtiyacı sıkça ifade edilmeğe başlamıştır.

- Rasim Bakırcıoğlu, (2000), **Rehberlik ve Psikolojik Danışma**. Ankara: Anı Yay., s.42-44
- ⁴ Hasan Tan, (2000), **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**.Ankara:Alkim Yayınevi, s.42
- ⁵ Süleyman Doğan, (1990), "Türkiye'de Rehberlik Kavramı ve Uygulamalarının Gelişiminde Milli Eğitim Şuralarının Rolü", **Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**. 2,7, s. 32.
- ⁶ İbrahim E. Özgüven, (1990), "Ülkemizde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Faaliyetlerinin Dünü ve Bugünü", **Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**. 1,1, s. 4.
- ⁷ Tebliğler Dergisi, (1970), sayı: 1619
- ⁸ Nihat Görkem, (1985), "Öğrencilerin Rehberlik Uzmanlarından Gördükleri Hizmetlerle Bekledikleri Hizmetler Arasındaki Farklar" Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, ankara Üniversitesi, s. 3.
- ⁹ Cemal Canpolat, (1987), "Ortaöğretimde Öğrenci ve Velilerin Öğretmenlerden Beklentileri", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, s.2.
- ¹⁰ İsmail Gültekin, (1984), "Orta Dereceli Okullarda Sınıf Öğretmenlerinin Görev Algıları", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, s. 3.
- ¹¹ Muharre Kepçeoğlu (1984), "Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma Üzerine Bir Değerlendirme", **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**. Ankara, s.76
- ¹² Görkem, ön.ver., s.3.
- ¹³ Canpolat, ön.ver, s.2.
- Metin Pişkin, (1989), "Orta Dereceli Okullarda Görevli Yönetici, Öğretmen ve Danışmanların İdeal ve Gerçek Danışmanlık Görev Algıları" Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, s. 1
- Savaş Büyükkaragöz, (1988), "Orta Dereceli Okullarda Rehberlik ve Eğitsel Kollarla İlgili Programların Uygulanması", **S.Ü Eğitim Fakültesi Dergisi**. 2, s.56.

Özellikle 15. Milli Eğitim Şurasında eğitim sistemimizin çağın gerisinde kaldığı, ihtiyaca cevap vermediği ifade edilmekte; eğitimin her boyutunda yeniden yapılandırmadan bahsedilmekte, rehberlik hizmetlerine gereken önemin verilmesi istenilmektedir¹⁶.

1992 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde kurulan Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi yapmayı planladığı değişimleri 13 ilke halinde belirlemiştir. Bunlardan 11. ilke okullarda gelişimsel rehberlik modelinin uygulaması ile ilgilidir¹⁷. 17 Nisan 2001 tarihinde yayınlanan okul rehberlik hizmetleri yönetmeliği "... sorunları erken müdahale ve özellikle sorunun oluşmamasına yönelik gelişimsel, koruyucu yaklaşım esastır" anlayışını benimsenmiştir¹⁸.

Milli Eğitim Bakanlığının iki farklı biriminde yürütülen bu çalışmalar, ülkemizde yavaş yavaş gelişimsel rehberlik modeline doğru bir eğilimin olduğunu göstermektedir. Bu eğilime okulda görevli personelin vereceği tepkiler, çalışmalara yön verecektir. Bu araştırmanın amacı, 2001-2002 eğitim-öğretim yılında 3 ilköğretim müfredat laboratuvar okulunda pilot uygulaması yapılan kapsamlı/ gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma programlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin (ilköğretimde anasınıfı-5. sınıflardan sorumlu öğretmen) ve sınıf rehber öğretmenlerinin (ilköğretimde 6.-8. sınıflarda her şubenin rehberlik hizmetlerinden sorumlu olan öğretmen)¹⁹ algılayışlarını ve değerlendirmelerini incelemektir.

¹⁶ MEB, (1996), **15. Milli Eğitim Şurası**. Ankara: MEB Basımevi, s. 107-108. 230-231.

¹⁷ EARGED, (1999), **Müfredat Laboratuvar Okulları MLO Modeli**. Milli Eğitim Basımevi, s. 58.

¹⁸ T.C., (2001), **Resmi Gazete**, sayı: 24376

¹⁹ T.C., ön.ver.

YÖNTEM

2001-2002 eğitim-öğretim yılında Balıkesir merkezde üç müfredat laboratuvar okulunda (Çiğdem Batubey İ.Ö.O., Ali Hikmet Paşa İ.Ö.O. ve 23 Nisan İ.Ö.O.) kapsamlı / gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma programı pilot çalışması yapılmıştır.

Pilot çalışmada Norman C. Gysbers ve arkadaşlarının geliştirmiş olduğu model esas alınmıştır. Bu modelde kapsamlı rehberlik programının üç ana ögesi (içerik, örgütsel yapı ve kaynaklar) ve dört aşaması (planlama, tasarlama, uygulama ve değerlendirme) bulunmaktadır.

Her üç okulda eylül semineri döneminde sınıf öğretmenlerine ve sınıf rehber öğretmenlerine rehberlik hizmetlerinin ortaya çıkışı ve geçirdiği değişimler, rehberlik modelleri; gelişimsel rehberlik modelinin amacı, ilkeleri; okul rehberlik servisinin yapılandırılması, psikolojik danışmanların rolleri ve görevleri, sınıf öğretmenlerinin ve sınıf rehber öğretmenlerinin görevleri; sınıf rehberliği programı ve yapılacak etkinlikleri hakkında bilgi verilmiştir.

2001-2002 eğitim öğretim yılı derslerinin başlaması ile kapsamlı / gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma programının uygulama aşaması başlatılmıştır. Kapsamlı rehberlik programının program kategorisinde rehberlik müfredatı (sınıf rehberliği ve okul kapsamlı etkinlikler), bireysel planlama, müdahale servisleri (konsültasyon, psikolojik danışma, krize müdahale, havale) ve sistem desteğine yer verilmiştir. Sınıf öğretmenleri ve sınıf rehber öğretmenlerine sınıf rehberliği ve bazı okul kapsamlı etkinliklerde (örneğin ana-baba seminerleri) görev verilmiştir.

Birinci yarıyıl sonunda kapsamlı rehberlik programının ara değerlendirmesi yapılmıştır. Değerlendirme kullanılan yöntemlerden birisi uygulamaya katılan öğretmenleri görüşlerini almaktır. Bunun için 1. yarıyıl

tatili öncesi (4-8 Şubat 2002) okulda görevli sınıf öğretmenlerine, ve sınıf rehber öğretmenlerine anket uygulanmıştır. Anket uygulanan toplam öğretmen mevcudu 136 (sınıf öğretmeni 59 kişi, sınıf rehber öğretmeni 77 kişi)'dır. 16 öğretmen ankete eksik yanıt verdiğiinden, 8 öğretmen de ankete yanıt vermediğinden toplam 112 anketten elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Araştırmacı tarafından geliştirilen anket 8 kapalı uçlu, 1 açık uçlu olmak üzere toplam 9 sorudan oluşmaktadır. Öğretmenlerin ankete verdikleri yanıtların frekans ve yüzdeleri belirlenerek tablolar haline getirilmiştir.

BULGULAR

I.Modeller Arasında Fark: Öğretmenlerin 1. yarıyıl sonunda rehberlik modelleri arasındaki farka ilişkin görüşlerini belirlemek için "Sizce gelişimsel rehberlik modeli ile geleneksel rehberlik modeli farklı mı?" sorusu yöneltilmiş, alınan cevaplar analiz edilerek Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Öğretmenlerin Rehberlik Modellerini Algılayışlarına Göre Dağılımı

ifadeler	f
Evet	89
Kısmen	17
Hayır	6
Toplam	112

Tablo 1'de görüleceği üzere, öğretmenlerin %80'i modeller arasında fark olduğunu, %15'i kısmen fark olduğunu ve %5'i fark olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğunun modeller arasında fark algıladığı anlaşılmaktadır.

2. Modelin Yararlılığı: Öğretmenlere, hangi rehberlik modelinin öğrenci gelişimine daha çok katkısı olduğu sorulmuştur. Alınan cevaplar analiz edilerek Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmenlerin Rehberlik Modellerini Yararlılığı Açısından Değerlendirmelerine Göre Dağılımı

İfadeler	f	%
Gelişimsel model yararlı	104	93
Geleneksel model yararlı	3	3
Fark yok	5	4
Toplam	112	100

Tablo 2'de görüleceği gibi, öğretmenlerin %93'ü gelişimsel rehberlik modelinin, %3'ü geleneksel rehberlik modelinin öğrenci gelişimine daha yararlı olduğunu, %4'ü modeller arasında bir farkın olmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğunun gelişimsel modeli daha yararlı olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

3.Sınıf Rehberliğinin Gerekliliği: Öğretmenlere, anasınıfı-8. sınıflarda haftada bir ders saati yapılan sınıf rehberliği etkinliklerinin yapılmasının gerekli olup olmadığı sorulmuş, alınan cevaplar analiz edilerek Tablo-3'de verilmiştir.

Tablo 3: Öğretmenlerin Sınıf Rehberliğinin Gerekliliğine İlişkin Değerlendirmelerine Göre Dağılımı

İfadeler	F	%
Evet, gerekli bir uygulama	93	83
Kısmen gerekli bir uygulama	19	17
Hayır, gereksiz bir uygulama	—	—
Toplam	112	100

Tablo 3'de görüleceği gibi, öğretmenlerin %83'u sınıf rehberliği uygulamasını gerekli görürken, %17'si kısmen gerekli olduğunu belirtmektedir. Öğretmenlerin çoğunluğunun sınıf rehberliği etkinliklerini gerekli gördüğü anlaşılmaktadır.

4.Sınıf Rehberliğinin Amacına Ulaşması: Öğretmenlere 17 haftadır uygulanmakta olan sınıf rehberliği etkinliklerinin amacına ulaşma ulaşmadığı sorulmuş, alınan cevaplar analiz edilerek tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmenlerin Sınıf Rehberliğinin Amacına Ulaşmasını Değerlendirmelerine Göre Dağılımı

İfadeler	t"	%
Üniteler amacına çoğunlukla ulaştı	51	46
Üniteler amacına kısmen ulaştı	22	20
Öğrenciler kendilerini daha iyi tanımaya başladılar.	20	17
Arkadaşlık ilişkileri gelişti.	7	6
Daha iyi ders çalışma becerisi edindiler.	7	6
Üniteler amacına ulaşmadı.	5	4
Toplam	112	100

Tablo 4'de görüleceği gibi, öğretmenlerin %46'sı sınıf rehberliği etkinliklerinin amacına çoğunlukla ulaştığını, %20'si kısmen ulaştığını, %17'si öğrencilerin kendilerini daha iyi tanımaya başladığını, %6'sı arkadaşlık ilişkilerinin ve ders çalışma becerilerinin geliştiğini, %4'ü ünitelerin amacına hiç ulaşmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğunun sınıf rehberliği etkinliklerinin amacına ulaştığını gözlemledikleri görülmektedir.

5. Öğretmen Konsültasyonlarını Değerlendirme: Öğretmenlere rehberlik ve psikolojik danışma merkezinin kendilerine sunduğu konsültasyon hizmetini yeterli bulup bulmadıkları sorulmuş, alınan cevaplar analiz edilerek Tablo 5'da verilmiştir.

Tablo 5: Öğretmenlerin Konsültasyon Hizmetini Değerlendirmelerine Göre Dağılımı

ifadeler	f	%
Evet	89	79
Kısmen	23	21
Hayır	—	—
Toplam	112	100

Tablo 5'da görüleceği gibi, öğretmenlerin %79'u kendilerine sunulan konsültasyon hizmetini yeterli bulurken, %21'i kısmen yeterli bulmaktadır. Öğretmenlerin kendilerine sunulan konsültasyon hizmetini yeterli olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

ö.Veli-Öğrenci Hizmetini Değerlendirme: Öğretmenlere, rehberlik ve psikolojik danışma servisinin velilere ve öğrencilere sunduğu hizmeti yeterli görüp görmedikleri sorulmuş, alınan cevaplar analiz edilerek Tablo 6'de verilmiştir.

Tablo 6: Öğretmenlerin Veli-Öğrenci Hizmetini Değerlendirmelerine Göre Dağılımı

ifadeler	f	%
Evet	95	85
Kısmen	17	15
Hayır	—	—
Toplam	112	100

Tablo 6'de görüleceği gibi, öğretmenlerin %85'i veli ve öğrencilere sunulan hizmeti yeterli görürken, %15'i kısmen yeterli görmüşlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğunun veli ve öğrencilere sunulan hizmeti yeterli olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

7.Öğretmenlerin Görev Algılayışları: Öğretmenlere "Okul rehberlik ve psikolojik danışma programında görevli olduğunuzu düşünüyor musunuz?" sorusu yöneltilmiş, alınan cevaplar analiz edilerek Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 7: Öğretmenlerin Görev Algılayışlarına Göre Dağılımı

İfadeler"	f	%
Evet	88	78
Kısmen	10	10
Hayır	14	12
Toplam	112	100

Tablo 7'de görüleceği gibi, öğretmenlerin %78'i programda kendilerinin görevi olduğunu, %10'u kısmen görevli olduğunu ve %12'si kendilerinin görevi olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin çoğunluğunun rehberlik ve psikolojik danışma programında kendilerinin de görevli olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır.

8.Algılayışta Değişim: Öğretmenlere birinci dönemdeki uygulamalardan sonra rehberlik algılayışlarında bir değişme olup olmadığı sorulmuş, verilen cevaplar analiz edilerek Tablo 8'da verilmiştir.

Tablo 8: Öğretmenlerin Algıdaki Değişime Göre Dağılımı

ifadeler	f	%
Olumlu yönde değişti.	82	73
Kısmen değişti.	5	5
Hiçbir değişme olmadı.	25	22
Olumsuz yönde değişti.	—	—
Toplam	112	100

Tablo 8'da görüleceği gibi, öğretmenlerin %73'i rehberliği algılayışlarında olumlu yönde değişme olduğunu, %5'i kısmen değiştiğini ve %22'si hiçbir değişme olmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin çoğunluğunun gelişimsel rehberlik uygulamalarında olumlu algı geliştirdikleri anlaşılmaktadır.

9.Programa Öneriler: Öğretmenlere programın etkililiği için önerileri sorulmuş, alınan cevaplar analiz edilerek Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: Öğretmenlerin Önerilerine Göre Dağılımı

İfadeler	f	%
Psikolojik danışman-öğretmen işbirliği artırılmalı	34	30
Öğretmenler görevlerini daha fazla önemsemeli	24	21
Sınıf rehberliği etkinlikleri programa alınmalı	24	21
Velilere dönük çalışma yapılmalı	19	17
Sınıf rehberliğine psikolojik danışmanlar girsin	13	12
Okul yönetimi programı önemsemeli	6	5
Yanıtsız	15	13

Tablo 9'da görüleceği gibi öğretmenlerin %30'u psikolojik danışman-öğretmen işbirliğinin artırılmasını, %21'i öğretmenlerin görevlerini daha fazla önemsemesini, %21'i sınıf rehberliği etkinliklerinin program içinde olmasını, %17'si velilere dönük çalışma yapılmasını, %12'si sınıf rehberliğinin psikolojik danışmanlar tarafından yürütülmesini ve %5'i okul yönetiminin programı daha fazla önemsemesini önermişlerdir.

TARTIŞMA

Araştırmada, 2001-2002 eğitim-öğretim yılı Balıkesir ili 3 müfredat laboratuvar ilköğretim okulunda uygulanan kapsamlı / gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma programının 1.yarıyıl sonunda toplam 112 sınıf öğretmeni ve sınıf rehber öğretmeninin modeli algılayış ve değerlendirmelerine bakılmıştır. Araştırmada, öğretmenlerin kapsamlı / gelişimsel rehberlik modelini geleneksel modelden farklı algıladıkları (%80), gelişimsel rehberlik modelini öğrenci gelişimine daha yararlı olarak değerlendirdikleri (%99), sınıf rehberliğini gerekli bir müdahale olarak gördükleri (%83), sınıf rehberliği etkinliklerinin çoğunlukla amacına ulaştığını yönünde değerlendirdikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin rehberlik ve psikolojik danışma servisinin kendilerine, velilere ve öğrencilere sunduğu hizmeti yeterli olarak değerlendirdikleri (%79 ve %85), öğretmenlerin kendilerini rehberlik programında görevli olarak algıladıkları (%78), öğretmenlerin rehberliğe bakış açısının olumlu yönde değiştiği (%73) belirlenmiştir. Ayrıca, rehberlik programının etkililiği için psikolojik danışman-öğretmen işbirliğinin artırılması, öğretmenlerin görevlerini önemsemesi, sınıf rehberliğinin akademik programa alınması ve velilere dönük çalışma yapılması önerilmiştir.

Elde edilen bulgular, kapsamlı / gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma programının ilk bulguları olması nedeniyle ülkemizde yapılan diğer bulgularla kıyaslama imkanı vermemektedir. Ülkemizde geleneksel rehberlik model uygulamalarında öğretmenlerin rehberlik ve psikolojik danışma uygulamalarını yanlış algıladıkları ve kendi görevlerini benimsemediklerini göstermektedir¹⁹²⁰²¹²²²³²⁴²⁵²⁶²⁷²⁸. Gelişimsel rehberlik modelinde planlı, programlı ve daha somut amaçlarla uygulamaların yapılması, özellikle sınıf rehberliği etkinliklerinde öğretmenlerin aktif rol almaları onların rehberlik programında kendilerini görevli olarak algılamalarına ve rehberliğe bakış açılarının olumlu yönde değişmesine neden olmuş olabilir.

Araştırma bulguları gelişimsel rehberlik modelinin öğrenci gelişimine yararlı, etkili olduğunu ve öğretmenlerin yaklaşıma olumlu tepki verdiklerini göstermektedir. Ülkemizde farklı okullarda ve kademelerde kapsamlı / gelişimsel rehberlik ve psikolojik danışma programı uygulamaları yapılarak, okullarımızdaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yapılandırılması yeniden gözden geçirilmelidir.

¹⁹ Gültekin, Ön.Ver., s.3.

²⁰ Kepçeoğlu, Ön.Ver., s.76.

²¹ Görkem, Ön.Ver., s.4.

²² Canpolat, Ön.Ver., s.5.

²³ Büyükkaragöz, Ön.Ver., s.30.

²⁴ Pişkin, Ön.Ver., s.4.

²⁵ Şule Ada, (1990), "Trabzon İli Ortaöğretim Okullarında Yürütülmekte Olan Rehberlik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü), s.4.

²⁶ Mehmet Murat, (1999), "Öğrencilerin Sınıf Öğretmenlerinin Sundukları Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Algıları ve Beklentileri" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), s.5.

²⁷ Mehmet Güven ve Mehmet Kutlu, (2001), "Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Öğrencilerinin Öğretmenlerden Beklentileri ve Gözledikleri Rehberlik Davranışları", Eğitim Yönetimi, 7, 27, s.333.

²⁸ Ezgi Ö. Kocabaş ve Füsün Akkök, (2001), "Farklı Eğitim Kurumlarında Çalışan Yönetici ve Öğretmenlerin Rehberlik Uzmanlarının Çeşitli Mesleki Rollerine İlişkin Algıları", 6.Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildirileri, Nobel Yayınları, s.57.

KAYNAKLAR

- Ada, Şule. (1990), "Trabzon İli Ortaöğretim Okullarında Yürütülmekte Olan Rehberlik Hizmetlerinin Değerlendirilmesi", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Bakırcıoğlu, Rasim. (2000), **Rehberlik ve Psikolojik Danışma**. Ankara: Anı Yay.
- Büyükkaragöz, Savaş. (1988), "Orta Dereceli Okullarda Rehberlik ve Eğitsel Kollarla İlgili Programların Uygulanması", **S.Ü Eğitim Fakültesi Dergisi**. 2.
- Canpolat, Cemal. (1987), "Ortaöğretimde Öğrenci ve Velilerin Öğretmenlerden Beklentileri", Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Doğan, Süleyman (1990), "Türkiye'de Rehberlik Kavramı ve Uygulamalarının Gelişiminde Milli Eğitim Şuralarının Rolü", **Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**. 2,7.
- EARGED, (1999), **Müfredat Laboratuvar Okulları MLO Modeli**. Milli Eğitim Basımevi.
- Gysbers, Norman, Richard T. Lapan ve Bruce A. Jones,(2002), "School Board Policies for Guidance and Counseling: A Call to Action", **Professional School Counseling**. 3,5.
- Görkem, Nihat. (1985), "Öğrencilerin Rehberlik Uzmanlarından Gördükleri Hizmetlerle Bekledikleri Hizmetler Arasındaki Farklar" Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Gültekin, İsmail. (1984), "Orta Dereceli Okullarda Sınıf Öğretmenlerinin Görev Algıları",
Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Güven, Mehmet ve Mehmet Kutlu, (2001), "Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Öğrencilerinin Öğretmenlerden Beklentileri ve Gözledikleri Rehberlik Davranışları", **Eğitim Yönetimi**, 7, 27.
- Kepçeoğlu, Muharrem. (1984), "Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma Üzerine Bir Değerlendirme", **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**. Ankara.
- Kocabaş, Ezgi ve Füsün Akkök, (2001), "Farklı Eğitim Kurumlarında Çalışan Yönetici ve Öğretmenlerin Rehberlik Uzmanlarının Çeşitli Mesleki Rollerine İlişkin Algıları", 6.Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildirileri, Nobel Yayınları.
- Murat, Mehmet. (1999), "Öğrencilerin Sınıf Öğretmenlerinin Sundukları Rehberlik Hizmetlerine İlişkin Algılan ve Beklentileri" .Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- M.E.B, (1996), **15. Milli Eğitim Şurası**. Ankara: MEB Basımevi.
- Özgüven, İbrahim. (1990), "Ülkemizde Psikolojik Danışma ve Rehberlik Faaliyetlerinin Dünü ve Bugünü", **Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**. 1,1.
- Pişkin, Metin. (1989), "Orta Dereceli Okullarda Görevli Yönetici, Öğretmen ve Danışmanların İdeal ve Gerçek Danışmanlık Görev Algıları" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.
- Sink, Christopher ve Ginger MacDonald, (1998), "The Status Of Comprehensive Guidance and Counseling in the United States",**Professional School Counseling**. 2,2.
- Tan, Hasan. (2000), **Psikolojik Danışma ve Rehberlik**. Ankara: Alkim Yayınevi.
- T.C., (2001), **Resmi Gazete**, sayı: 24376.
- Tebliğler Dergisi, (1970), sayı: 1619.